Ч. 30. Чернівці, неділя дня 30. квітня (12. мая) 1895. Рочник XI.

БУКОВИНА

Передплата
на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ виносить:
на цілий рік 10 зр. — кр.
„ чверть року 2 „ 50 „
„ місячно — „ 85 „
для заграниці 15 рублів або 24 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адмініістрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Про своїх людий.

(Допись з Тернопільщини).

Митрополит, Барвіньский і Вахнянин — ото темат, на котрий тепер у нас найбільше говорить ся. Дуже часто здибує ся людий, що нїчого лїпшого не знають, як лиш болотом кидати на всїх: нещирий! зрадник! запроданець! боягуз! кариерович і т. д. Точно повторяє ся та сама история, яка була тодї, коли пок. о. Стефан Качала був вибраний до ради державної. Кілько то крику було в замковій салї в Тернополи; найблизші єму горлали на него, так що Впр. крил. Теоф Павликів, тодїшний представитель Руської Ради з дуже великою трудностию заледво зміг успокоїти роз'ярені уми. Зі всїх сторін кричали, ба, й писали: зрадник! запроданець! і прч. Тї самі, що тодї кричали: распни, распни єго, — потім того самого Качалу величали попід небеса. Справдї тої хвали він був достойний, бо був то правдивий, щирий, без порока патріот, о чім сьвідчать єго дїла. Крикуни самі не знали, чого від него хотять, він був полїтик лїпший, як всї єго противники, йшов поволи але певним ходом. Так само й нинї не знають самі крикуни, чого властиво хотять від згаданих трох високоповажаних мужів. Чим они провинили ся против свого народу?

Коли невдячні Римляни хотїли на смерть осудити Манлїя, той на свою оборону нїчого не говорив, лише показував кров на мурах Капітоля та питав ся, чия се кров; тричі єго випроваджували перед форум, тричі він все так само повторяв — і очуняли невдячники, тай освободили Манлїя.

Безперечно і всї три висше згадані мужі не потребують инакшої оборони против напасти, лиш можуть показати на піт працї своєї для Руси. Щоби точно їх заслуги описати, на се треба би осібної книги; спімну тут лиш коротко: Я пригадую собі конець шістьдесятих а початок сїмдесятих років, коли то нинїшний Високопреосьвященний Митрополит Сембратович, тодї ще префект семинариї духовної у Львові, бувало заходив до покійного Корнила Сушкевича. Як то всї тїшили ся, що він подїляє нашу гадку, себ то він хилить ся до народовців. Пок. Корнило, бувало, говорить: „Я покладаю велику надїю в тім чоловіцї для нашої справи, — се вельми трудящий і учений теольоґ“. І справдї не завела нас та надїя, бо вже з початком 1871 р. заложив він при помочи дра Пелеша видавництво першої церковної часописи „Руский Сіон“. Та часопись відразу стала на високі своєї задачи. Найважнїйші справи нашої церкви і обряда в нїй розбирали ся. Сам редактор спору часть заповняв своїми многоцїнними працями. Побудив многих сьвящеників до працї на ниві лїтератури богословскої. Язик тої часописи був чисто народний, — руский, не такий, якого в той час значнїйша часть наших галицких письменників уживала. Не був то язик о. Луки Цибика і о. М. Попеля, котрі одарили нашу молодїж всїми учебниками для релїґії, що то їх мови молодїжи було тяжше як нїмецкої учити ся, а язик „Руского Сіона“ був чистий, красний, наш руский. Часопись тую видавав Др. Сильвестер Сембратович кілька лїт і она есть окрасою нашої лїтератури.

Але єго дїяльність не ограничила ся на тім. Він між тим працював неустанно: написав спору книжку доґматичного змісту, як відповідь „Слову“. Уложив і своїм власним коштом видав „Изборникъ“, книгу, так для сьвящеників як і дяків дуже потрібну, а для молодших сил майже конечну.

Від заложеня „Мети“ много говорено і писано про конечну потребу молитвенника в народнїй мові, а хто-ж тоє

З ЖИТЯ

(В гостинї у сьвященика. — Я і він. — Всему винен новий курс. — Преферанс і казка про Невдоволеного Русина. — По щирости)

Втомлений полїтичною борбою з ріжноязикими ворогами виїхав я в недїлю на село до знакомого сьвященика:

— А! витайте гостї! Що там в полїтицї нового? — привитав мене панотець і між нами настала така розмова:

Я: — Як ту у вас красно! Роскішна весна! Соловій в лїсї...

Він: — Ет! що там соловій! Як там Барвіньский, Вахнянин...

Я: — Чудова весна! У вас тепер певно робота в поли горить? О, дбайте про господарку! Фаховий чоловік, др. Олеськів, писав, що наші сьвященики гірші господари як селяни і в тім взглядї не дають доброго прикладу.

Він: — Ей, та бо ви... що там господарка! Чи то правда, що Барвіньский має одинайцять пенсий?

Я: — Сьвященики повинні бути взірцевими господарями. Тимчасом навіть у вас, всечестнїйший отче, замічаю нелад в господарстві, не в гнїв вам сказати. От сад який великий, з нього самого можна би мати великі гроші, а він запустїлий, як пралїс.

Він: — Говори до вас! Я за полїтику, а ви за сад!

Я: — Ех, отченьку, велика річ полїтика, а ще більша добра господарка рільна. Тимчасом...

Він: — Ну-ну, вже ви зі своїм докорами! Приїхали з великого міста, тай не хочете нїчого сказати. Ви мабуть оборонець нового курсу?

Я: — Ох, ябим рад завести новий курс, і то не один, а кілька курсів аґрономії для наших сьвящеників! Кілько ґрунту марнує ся дармо, кілько гроша пропадає з їх вини!

Він: — Ну, я бачу, що з вами нинї не договорю ся... Новий курс винен тому, що і ви стали нещирі.

Я: — Правда ваша, отче, всему винен новий курс. Коли радикали зневажають митрополита, винен тому новий курс. Коли ваш сад запустїлий, винен новий курс. Коли панотець з Товстокнишів відішле руский виказ метрикальний, а зажадає польского, винен тому новий курс. Коли независимі шукають зависимости, винен тому новий курс. Коли Русини і пальця не прикладають до економічної і просьвітної роботи, винен тому новий курс Що у вас Przegląd бачу на столї, тому винен новий курс. Словом, всему винен новий курс!

Він: — Ай, якіж-ж ви нинї недобрі! Якже-ж так можна казати! Я маю й иньші ґазети...

Я: — По щирости, всечестнїйший отче, по щирости! Ви казали, що новий курс витворив нещирість; тимчасом тепер далеко більше щирости в публичній роботї, як перше.

Він: — Ну, і я нинї не дізнаю ся від вас нїчого нового? Я такий цїкавий. Я не гнїваю ся на вас, що ви такі острі; ви ще молоді, а в житю богато є таких обставин, котрі чоловіка спонукують...

Я: — Знаю, знаю... тому винен новий курс...

В сусїднїй комнатї роздає ся голос панї добродїйки, очивидно звернений до панотця:

— Władziu, proś gościa do jadalni!

Він: — Zaraz przyjdziemy.

Я: — О, і сему винен новий курс, що у вас розмова польска.

Він: — Га, мій пане, ріжні обставини...

Я: — Розуміє ся, розуміє ся...

Входимо до другої комнати, де стіл заставлений по щирости, чим Бог послав. Являють ся пишновидї доньки панотця, між собою говорять по польски, зі мною витають ся по руски. Починаю розмову про поетичну весну, любов і їм апетитні страви — поезия з прозою в найлучшій згодї. Я рад, що про полїтику нема мови.

Але під вечір приходить в гостї сотрудник панотця, лїсничий і ще якісь знакомі — починають грати преферанса, дешевенького, по два крайцарі за штон. Я сеї штуки не знаю і радо йду бавити панночки. Ходимо собі по городї, а тимчасом сонце заходить, соловій співає, хрущі над вишнями гудуть — все в порядку, як повинно бути в маю.

Видобув я на сьвіт всї свої гарні відомости, щоби панночок забавити, а далї вже не знаю, що казати.

— Знаєте що, мої золотенькі панночки, я вам скажу казку про Невдоволеного Русина — почипаю по хвилї.

— Казку про Невдоволеного Русина? —

впровадив в діло, як не теперішний Впреосьв. Митрополит? Так само о дівочім інституті говорено й писано чимало, але аж Митрополит С. Сембратович впровадив его в житє і все ним опікує ся. Від часу нашого народного відродженя цілий загал наш відчував конечну потребу Собора церковного провінціонального і от за старанем Впр. Митрополита відбув ся він. Що на нім ураджено, покищо єсть тайною, але сподівати ся можна, що ухвали Собора випали на користь нашої церкви.

Руска духовна семинария у Львові чиїм головно заходом поставлена, як не Є. Е. Митрополита з співучастию бувшого ректора о. А. Бачиньского? Поліпшене биту руско-кат. духовеньства на Буковині також діло нашого Владики. В найновійшім часї признав Митрополит С. Сембратович потребу сьв. Письма в рускій мові і надіяти ся, що тую переведе в діло, а то вельми важна річ, се дуже великий крок наперед. Віки чекають на се.

Я вирвав лиш кілька квіток з цілої китиці, зложеної для добра Матери Руси Є. Е. нашим Владикою і думаю, що се вистарчить, аби чолом вдарити перед тим великим трудженником і патріотом.

Длятого годі дивувати ся, що москвофіли так сильно нападають на того нашого князя, бо власне все то, що ми народовці уважаємо за добре, они узнають „вредним“. Всї повисші діла не до „вкусу“ їм, они їм солию в очах, бо се противить ся „обединенію“, все то доказує, що наш нарід, наш язик самостійні, живі. Они волїли би, щоби не писано живою мовою а „язичієм“. Молитвенник в народній мові то на їх думку замах на віру й обряд, хотяй всї народи молять ся рідною мовою, лише ми Русини маєм бути гіршими. Після них мова наша „пастуша“, не достойна, щоб нею Господа Бога хвалити, бо до їх цілий народний молитвенник єсть великою перешкодою. Побачим, який крик піднесуть наші общеруси, як Г. Бог дасть дочекати ся сьв. Письма в рускій мові, буде крик ще більший як против фонетики. То все їм дуже не на руку, тож раді би они повагу нашого Владики підкопати. Кажуть: нехай Митрополит не мішає ся до справ народних, хочуть его ізольовати; гнївають ся, коли він в ділах руских бере живий уділ. Иньшим разом они цілком противно роблять: кричать, що бл. п. Яхимович був у нас проводирем у всїм, що наше, а теперішного Владики тут нема. Що за льоґіка казати: „не йди до мене“, а потім сварити: „чогось не був у мене?“ Як можна когось публично зневажати і жадати щоби він був верховодителем? Жадають, щоби Владика провадив безусловну борбу против правительства, та щоби всюда стояв єму в опозициї; не питають, чи з того може бути хосен чи нї. Впрочім чи може незабутньої намяти Григорий, котрого все за приклад ставляють, виступав против правительства? Противно, він був дуже покірливим для правительства, хоч час був для нас відрадраднїйший. Опозиция для нас Русинів на мою думку була би найгіршою політикою.

Ненависть „русских“ так їх засліпила, що сердять ся і за то, що Сьвятійший Престол хоче — як кажуть — нашого Владику іменувати кардиналом. Они то уважають за „вредне“. Иньші народи добивають ся, щоби їх князї церкви дістали таке достоїньство і гордять ся тим, приймають то яко великий дар і доказ отцівскої любви Сьв. Престола, а наші „русскі“ на кождім иньшім, лише не нашім рускім Владицї хотїли-б видїти сю велику честь! Що за нерозум! Честь і повага єрархії се честь народа і церкви. Всї народи шанують і високо поважають своїх Владик, лищ наші „русскі“ противно роблять, а то тому, що они не хотять іти за „внушеніем“ їх.

Не дивовати ся радикалам, що они підкопують повагу наших Владик, бо головна їх ціль знищити вплив церкви на нарід; они думають: „поразім пастиря а вівці розійдуть ся“. „Громадский Голос“ намавляє селян не слухати Митрополита і думає, що тим знївечить і вплив духовеньства на нарід, бо коли Митрополит стратить повагу народа, то звичайного сьвященика тим менче не схоче той збаламучений нарід слухати і поважати. Але наш нарід здорове дивить ся на сьвіт, як ті крикуни, его від церкви не легко відірвати, шкода і заходу до того! Пізнає ся уже нарід на тій роботї, а чим більше радикали будуть бити на церков і єї служителїв, тим хутше огірчать на себе нарід. Нарід знає, хто єму друг. В інтересї нашої церкви, нашого обряда і нашої народности єсть дорожити нашими Владиками, постояти за їх честь і повагу. Всї щирі Русини як один муж повинні стати в оборонї їх чести (хоч они того від нас не потребують). Хто против нашого Владики, той против нас. Хто понижає нашого Владику, понижає нас всїх; против того виступімо всї!

Кажу, що не дивувати ся „русским“ та радикалам, але-ж бо й межи народовцями знаходять ся люди, що також голосом їх кричать-горлають. Судячи поверховно здавалось би, що роблять они то з переконаня, та нїби з великої любви до народа, але коли їм близше придивимо ся, то переконаємо ся, що ті горлачі майже самі мальконтенти, котрі або чують

дивують ся панни. — Ми такої казки не чули.

— Може то й не казка, а правда; як хочете, послухайте.

„Під якоюсь нещасливою планетою вродив ся Невдоволений Русин. Скоро тільки прийшов на сьвіт, зараз зазначив своє опозицийне становище пискливим плачем, котрого нїхто з прислуги не розумів Бо ще як би він був сином бідака, то та опозиция не дивувала-б нікого, а то мав всякі вигоди паньскі, всї коло него ходили на почіпках, а він плакав кілька літ. Так уже, видко, було єму на роду написано.

Вело ся єму дуже добре; в ґімназиї вже належав до паничів, на университетї до золотої молодїжи, по университетї до знаменитих женихів. Він любив панни і панни любили его, — все йшло мов з платка, а Невдоволений Русин вічно був невдоволений. В кінци оженив ся, став адвокатом і патріотом, календар „Просьвіти“ помістив его портрет, відтак попав ся в теку „заслужених Русинів“, а єму все ще здавало ся, що не має причини до вдоволеня. Заробок з бідних селян, котрі мають ту добру прикмету, що процесують ся, поставив каменицю адвокатови а він таки чув ся невдоволеним.

Що за біс лисий! — думає він собі. — Здаєть ся, нічого менї не бракує, а радости не чую. І ось раз засїв він собі на вигіднім фотелї, закурив циґаро гаванна і після давної девізи „Русине, пізнай себе, буде з тебе“—став над собою застановляти ся. Думав, думав, нічо не видумав.

Прийшла жінка, а він еї питає ся:

— Не знаєш ти, серденько, що менї властиво хибує? Вже й каменицю власну маємо. вже й діточок купки доховали ся, вже й бочка вина все в пивници стоїть, а моє серце спокою не має.

— Тобі, мій любий, тепер гонорів би треба. От як би ти послом був... — з'тхнула жінка.

Невдоволений Русин аж підскочив. Господи! — каже. — Які ті жінки здогадливі! Адже справдї менї тілько гонорів треба! А я так ломив собі голову... Вправдї мене вже друкували в календари „Просьвіти“, але що то менї за честь! Там поміщають портрети і американьских шинкарів і хлопів, — і вже так перебрали всїх патріотів. що не знати. де їх більше взяти ..

Отже як помогла жінка Невдоволеному Русинови себе пізнати, він мов на сьвіт народив ся. Став уряджувати в своїм повітї різні віча і збори, щоби „хлопи“ его завчасу пізнали і добре зміркували, що він один зможе їх вивести з неволї єгипетскої і з дому работи.

— Хлопи! — казав він грімким голосом на вічах — ви всї є дураки!

Голоси вічевиків : — Певно, певно! Куди нам все знати.

— Лише я один мудрий — говорив меценас. (Віче сьпіває бесїдникови многая літа). Дякую вам за довірє. За то я буду всюди за вами обставати. (Голоси: Славно). Нам діє ся велика кривда (Голоси: Кривда нам!), заяці ходять в нашу капусту, а ми їх не сьміємо стріляти... Так чи нї? (Голоси: Кривда нам!). Днїстер пливе через наш край і виливає, а нїхто не постарає ся скасувати его. (Голоси: Загатити его! На Венґри пустити!) Так єсть! Треба постарати ся, аби був нешкідливий. От як би я був послом, то я би о то постарав ся. Бо теперішні наші рускі посли то самі зрадники — так чи нї? (Голоси: Зрадники! Повісити їх!) Були в нас посли-сьвященики, були відтак посли-професори, ті дбали про церкви і школи, а про вас хлопів нїхто не дбав. (Голоси: Кривда нам!). Аж тепер, коли настануть посли адвокати. буде вам добре. Як станемо процесувати ся, всї справи для вас виграємо. (Зітхане загальне). Ми не будемо на нїкого оглядати ся; як не схочуть давати, то видремо, а все для вас, малі братя селяни, що вас кождий дере (Голос: „І ви також!“ — Меценас дивить ся згірдно і каже дальше:), а нїхто вам не помагає...

Вічевики хапають бесїдника на плечі, носять довкола салї і сьпівають „многая літа“. — А тепер, хлопи, може би ми дещо перекусили ?

Один дяк починає сьпівати паньске „многая літа“ на нуту: Szumiała leszczyna... płakała dziewczyna...

З тих віч були все справозданя в „Дѣлѣ.“ Писав їх депендент меценаса. „Всякі були вже патріоти -- писала ґазета — і великі і малі і тихі і голосні, але такого ще не було. Там то як скаже, то селяни з одушевленя плачуть і скачуть. Остатне віче показало, що селяни вже знають, хто їм брат, а хто їм ворог; то сила. котрої і врата адови не одолїють Ми не дамось нас більше тут!“

Отже в Бозї надія, що коли Невдоволений Русин стане послом, то вже буде вдоволений.“

— Чи казати вам дальше казку?

Панни скривили ся: — Ми не розумієио сеї казки.

— Правда ваша; я й забув! Батько ваш за богато інтересує ся полїтикою, а ви за мало. Що-ж я маю вам оповісти? Ох! який гуцульский зефірик повіяв! Можна перестудити ся! ходім до хати, може там яка иньша казка прийде менї на думку.

І ми пішли до хати, де за зеленим столиком при сьвічках і картах рішала ся доля нового курсу і господарки.

Наговорив я панотцеви і ще декому немало прикрих слів, але по щирости, по щирости, ей Богу!

* * *

особисту якусь уразу або заздростять, суть занадто горді і тим не вдоволені, що не они верховодять, хотячи коштом иньшого себе вивисшити.

(Конець буде).

Справоздане

Товариства взаїм. обезпечень „Днїстер“ за II. рік адмінїстрацийний.

Другий рік адмінїстрацийний обнимає час від 1. сїчня до 31. грудня 1894 р. В тім роцї видано 24.235 полїс, уневажнено 2.293 полїс, було отже важних 21.942 полїс, котрими обезпечено загальну вартість в сумі 13,135.138 зр.

В порівнаню з результатом I-го року адмінїстрацийного було в II-ім роцї адмінїстр. полїс більше о 7.605 штук, і обезпечено вартости більше о 3,004.410 зр.; — причім однак треба пригадати, що I-ий рік адмін. обнимав період 15½ місяцїв (від 15. вересня 1892 до 31. грудня 1893), коли II-ий рік обнимає лиш 12 місяцїв; коли-ж за підставу порівнаня приймемо результат в протягу календарового року 1893, в котрім було 12.436 полїс на суму обезпечену 8,578 015 зр., показує ся в роцї 1894 обезпечень більше о 9.506 полїс, обезпеченої вартости більше 4,557.123 зр.

Повисші обезпеченя походили з 2.027 місцевостий в 57 повітах Галичини і 7 повітах Буковини, отже товариство наше розширило ся в тім роцї на 495 місцевостий більше як в I. роцї адмінїстрацийним.

Відповідно до задачи, яку поставило собі наше Товариство, було нашим старанем і в тім роцї позискати до обезпеченя селян і маломіщан (властителїв меньшої посїлости) котрі, як звістно, мало в нашім краю користають з добродійства обезпечень. Під тим взглядом представляє ся результат і відношене поодиноких категорий в слїдуючих цифрах:

було 17.247 обезпечень будинків селяньских і міщаньских на	зр. 7,637.140·—	
„ 2.243 обезпечень церков, приходотств, шкіл і будинків громадских на загальну суму	зр. 4,417.923·—	
„ 2.451 обезпечень иньших в загальній сумі	зр. 1,080,075·—	
З виказаної висше загальної суми	зр. 13,135 138·—	
реасекуровано вартість	зр. 5,157.016·—	(= 39·25%)
задержано на власне різико вартість	зр. 7,978.122·—	(= 60·75%)
Задатки на премію виносили суму	зр. 109.308·57	
з котрої віддано за контр-асекурацию	зр. 40.868·52	(= 37·30%)
позістало проте на власний рахунок	зр. 68.440 04	(= 62·70%)

Від суми заплаченої за контр-асекурацию в II-ім роцї припадає нам зворот в сумі 12.783 зр. 47 кр., котрий однак з причини, що виплачує ся аж в роцї 1895, ми не зарахували в рахунку за сей рік, але резервуємо на рік слїдуючий.

Шкоди були на 209 полїсах а в 116 місцевостях при 141 пожарах, котрі трафили 192 властителїв з 373 будинками і 31 властителїв з движимостями і збіжем. Сума відшкодовань за ті всї шкоди, разом з коштами лїквідацийними виносить зр. 54.515·87 кр., з котрої припадає часть в сумі зр. 20.550 27 кр. т. є. 37 70% до звороту від товариств реасекурацийних, а позістає на власний рахунок решта в сумі зр 33.965·60 кр. — отже о зр· 18.761·07 кр. більше, як в I-ім роцї адмін.; коли в I-ім роцї шкоди виносили 38·14% премії netto, в II-ім роцї виносять 62·80% премії netto. З повисших шкід виплачено до кінця року 204 відшкодовань в сумі зр 52.103·32 кр, а 5 відшкодовань в сумі зр. 884·92 кр. виплачено аж в сїчни і лютім 1895 р., длятого вставлено в замкненю рахунків відповідну квоту до резерви шкід. Кошти лїквідацийї і ратункові виносили разом зр. 1528·63 кр.

Кромі повисших 209 відшкодовань, виплачено в р. 1894 також два відшкодованя, зарезервовані в I-го року адм., длятого в видатках на шкоди разом з коштами лїквідацийї вставлено суму зр. 53.819·95, а по потрученю зверненої части реасекурацийної зр. 2.0127·21 в рештуючій квоті 33.691·74 зр.

Кошти адмінїстрацийї в сумі 14.438 зр. 39 кр. виносять 13.20 прц. від суми чистої премії, а в тім сама платня персоналу в квоті 8.930 зр. 85 кр. виносила тілько 8 прц. чистої премії, — коли в I-шім роцї кошти адмінїстрацийні виносили 15.315 зр. 55 кр., т. є. 19 прц. від суми премії.

Страта 389 зр. 2 кр. походить з відписаня належитостий за полїси, котрі узнали ми за нестягаємі. Страта 302 зр. 50 кр. на курсї цїнних паперів, толкує ся обниженем курсу паперів галицких в послїдних місяцях 1894 р., однак тепер уже курс підніс ся.

Кошти заснованя позіставлені з. I. року адм. до амортизацийї в сумі 2.483 зр. 33 кр. і кошти орґанїзацийї (що позістали з I. р. 1.606 зр. 94 кр., а прибули в II-гім р. 2860 зр. 82 кр.) 4.467 зр. 6 кр. — виносять разом 6.950 зр. 39 кр.. з котрих амортизуємо в тім роцї 25 прц., т. є. 1.737 зр. 45 кр., а позістає ще до амортизацийї 5.212 зр. 94 кр.

З коштів друку, мап, інвентаря і материялів аґенцийних в сумі 7.824 зр. 6 кр., амортизуємо в тім роцї 995 зр. 55 кр., позістає ще амортизацийї 6.828 зр. 51 кр.

Фонд резервовий узбираний в I. р. адм. виносив 7771 зр. 66 кр., до того прибуло з надвишки I. р. 20 прц. в квотї 1504 зр. 54 кр. отже разом було 9276 зр. 20 кр. В р. 1894 прибуло: з додатків до полїс і датків 11.393 зр. 94 кр., з власного проценту 548 зр. 67 кр., отже до кінця 1894 р. сума загальна 21.218 зр. 81 кр.

Резерву премій обчислено в висотї 33 ½% від суми чистої цїлорічної премії по потрученю реасекурованої части.

Обі резерви мають своє покрите в цїнних паперах виспецифікованих в білянсї.

Залеглість у аґентів в сумі 20.608 зр. 16 кр. містить в собі належитости платні аж в р. 1895 в квотї 5728 зр. 77 кр., отже дійстно залягало лиш 14.879 39 кр., за невикуплені в час полїси.

Надвишка доходу виносить 3480 зр. 6 кр.

Звороти членам на сей II гий рік адм. не можуть мати ще місця з уваги, що фонд основний ще не звернено і фонд резервовий ще не осягнув суму 50.000 зр. (§. 46 стат. і §. 19 реґулятиву асек.).

Перегляд полїтичний.

* Буджетова комісия ради державної ухвалила на засїданю з дня 8. с. м. візвати правительство о знесене льотерий. Мінїстер фінансів др. Пленер заявив, що він буде систематично зменьшати число льотерий, аж поки не знесе їх зовсїм.

* Часописи в чужих краях розписують ся про конфлїкт Кальнокого з Банфім і всї без виїмки тїшуть ся, що Кальноккий лишає ся й на дальше мінїстром заграничних справ. І так доносять з Петербурга, що в тамошних урядових і полїтичних кругах викликало загальне і рівно живе задоволене, що цїсар не приняв димісийї ґр. Кальнокого. В рішаючих сферах цїнять високо заслуги Кальнокого коло утриманя добрих відносин між Австро-Угорщиною і Росиєю. Заразом зазначують, що позістане Кальнокого на своїм становищу є найпевнїйшою запорукою тревалости дотеперішної, для обох сторін пожаданої полїтики. — Рівно-ж в прихильнім тонї пишуть ґазети з Мадриду, Парижа і Риму.

* Німецкий проект перевороту не має виглядів. До протесту головного міста Берлина против того проекту прилучили ся 60 міст на нарадї в Берлинї, а тепер прислали свої протести 170 міст і місцевостий Німеччини, котрі на наради до Берлина не вислали своїх делеґатів. Тепер розпочали ся в парляментї німецкім наради над тим проектом, але певна річ, що він в теперішній формі не перейде.

* Япан уступив остаточно напорови Росиї, Францийї і Німеччини та зрік ся півострова Ліяотунґ та Порту Артура. Вість о ратифікацийї договору в Сімоносекі ще не потверджено урядово, але доносять з Чіфу що ратифікация наступила вже 9. с. м. Чи Япан відступить Порт Артур без жадних услів, про се ходять ріжні вісти. В Льондонї переконані, що до відступленя прийде аж тодї, коли Хіни виплатять военну контрибуцию. Заразом пишуть льондоньскі ґазети супротив француских, що Анґлїя о много більше зискала від Францийї. бо Япан котрий від часу послїдної війни став важною державою в сьвітовій полїтицї, далеко приязнїйше відносить ся до Анґлийї, як до тих трьох держав, що заложили були протест.

Дрібні вісти.

Іменованя. Львівский висший суд краєвий іменував авскультантами: практиканта концептового Намістництва у Львові Жигм. Рибицкого, та судових практикантів: Вит. Шнеля, Авг. Дуневича, Людв. Шидловского, Юл. Янкевича, Йо. Штерна, Теоф. Ясеницкого, Людв. Ґетінґера, Йос. Прагловского, Мик. Юристовского, Чесл. Войцицкого, Фел. Лозиньского, Тад. Малиша, Ів. Смульского, Зен. Лукевецкого і Ант. Ґавлика.— Др. Ціханьский іменуваний секундарем шпиталю в Перемишли. — Др. Александер Скурский, іменований надзвичайним професором фільософії при тім унїверситетї.

Презенту на гр.-пр. парохію Руска Молдавиця, надав президент краєвий гр. пр. пароxови в Чінкев Теофілеви Боканчому.

Социялїстична партия в Чернївцях дала буковиньскому колу польскому нагоду до виступленя в оборонї прав польскої мови. Поляків в Чернївцях єсть 7000 на 54.000 мешканцїв; они мають тут свої чотири польскі товариства, в соймі свою репрезентацию (т. зв. клюб вірменьско-польский), мови польскої учать польских дїтий в школах, уживають в костелах, а в богато парохіях до проповідий і додаткових богослужень. Коли зважить ся, що всїх Поляків на Буковинї єсть лише яких 30.000, то справдї їх орґанїзацию і патріотизм мусимо високо цїнити і брати собі за приклад. Они дорожать своєю мовою так, що раді би єї всюди бачити, всюди розширити, а всяку, хоч би найменьшу перепону до здійсненя того бажаня старають ся зараз усунути. Минувшого місяця на зборах робітників, що радили над обходом 1. мая, явив ся урядник, не розуміючий польскої мови. Урядники тутешні, як звістно, обовязані знати руску, німецку і волоску мову, яко краєві мови. Щоби слїдити докладно за ходом нарад, іменно з огляду на зростаючий рух социялїстично-анархїстичний в Чернївцях, заборонив він промавляти по польски бо не розумів сеї мови. Се дало і провідникам сего руху і колу польскому в Чернївцях причину до надмірного нарїканя і навіть до введеня справи перед польске коло ради державної та перед мінїстрів. Неупослїджені отже бук. Поляки анї в школї, анї в церкві, зажадали тим самим, щоб урядники уміли отже і вчили ся польскої мови, чого чей же годї вимагати від людий, котрі й так мусять знати аж три краєві мови. Мусять же признати, що правительство, коли не годить ся на рух социялїстично-анархїстичний, має право старати ся здержати єго, а в Чернївцях тим більше, що рух сей занесений і справдї не має тут покищо жадного ґрунту. Буковиньске коло польске також противне сему рухови. Значить і єму і правительству залежить на тім, аби єго здержати. Очевидна річ, що коли в цїли здержаня сего руху урядник мусить єго слїдити докладно, то урядник мусить на зборах також дійстно розуміти всї промови робітників. Поляки не можуть, як сказано, на підставі те-

нерішного краєвого устрою жадати від правительства, щоби буковиньскі урядники розуміли польску мову, а зрештою певно і самі не бажають, щоб у нас лунали соцялїстично-анархістичні промови, а тим меньше польскі такі промови. А прецінь тепер, де лиш се одно дало правительству причину до виступленя, бук. коло польске вважає потрібним виступити в обороні польских соцялїстично-анархістичних промов, не вважаючи на зміст і тенденцию їх і забуваючи при тім, що на кождім иньшім поли зазнають Поляки на Буковинї повної волї. Ми, розуміє ся, не признаєм за собою права мішати ся в тутешні справи польскі і коли мали-б мішати ся, то певно лише, яко щирі дорадники. Длятого ми і не тикали сеї справи доти, доки она не набрала більшого розголосу. Тепер же уважаємо за свій обовязок сказати і своє слово. Після нашого глубшого застановленя, ся справа не була така важна, щоб задля неї бити у всї дзвони; такий галас не може нічим причинити ся до зміцненя польского елементу на Буковині, а хиба лиш викличе нові кваси в нашім краю і утруднить найлїпші для всїх заміри теперішної правительственної краєвої управи.

Купчанко спасає нарід... Зближають ся вибори послів до соймів і до віденьскої ради державної, „а наш русский нарід в Буковинї і Галичинї не робить нічого, як коли би сї вибори зовсім его не обходили. Таке поведенє зі сторони нашого руского народа в Буковинї і Галичинї, а властиво зі сторони передових людий межи нашим руским народом есть непростиме недбальство, есть непростимий гріх.“ Так відзиває ся Купчанко в друкованих листах, які розіслав по буковиньских сторонах, і бере ся направляти сей гріх скликанєм (приватної) ради до Берегомету над Прутом на день 9. (21.) мая. Потребу такої ради доказує він тим, що „при всїх дотеперішних виборах переходили яко побідителї в великій більшости чужі, нерусскі люди і противники-вороги русского народа або такі русскі люди, котрі із своїх власних інтересів і користий зрекли ся русского народа і держали з чужими, нерусскими людьми і противниками-ворогами русского народа“ Ті посли на думку Купчанка не заступали з давних лїт інтересів селяньских і через то „наші бідні хлїбороби-мужики не мають тепер майже ніякого доходу і зарібку, терплять страшну нужду і муку і з голоду вмирають, або в другі, чужі краї втікають, а просьби і мольби нашого бідного народа, наших бідних хлїборобів-мужиків о поміч і ратунок остають ся даремними!“ Цїлому тому нещастю винні нерусскі посли, отже розуміє ся, коли настануть русскі посли в роді Купчанка, тоді аж настане благодать. Тому радить Купчанко селянам заздалегідь застановити ся, кого виборцем зробити, щоби на посла не вибрали „нї одного чужого нерусского чоловіка, або такого русского чоловіка, котрий зависить від чужих, нерусских людий і через то примушений держати з чужими, нерусскими людьми.“ Сю фразу повтаряє Купчанко кільканайцять разів у своїм листї, щоби добре людям вбила ся в память. Отже щоби порозуміти ся що-до виборців і кандидатів на послів в Буковині — каже Купчанко в листї — запрашаю вас, високопочтенний господине, яко знакомого менї щирого і вірного приятеля нашого русского народа, на приватну раду на день 9. (21.) мая до мого родимого села Берегомету над Прутом і прошу прийти на ту раду разом з другими честними русскими господарями з вашого села, яко заступниками вашої громади. (Виходить з того, що то не буде приватна нарада за особистими запросинами, бо не всї будуть мати запросини). Рада відбуде ся або в моїй хатї або в хатї Дмитра Сидора.“

Так розібравши причини нужди і подавши раду, Купчанко як чоловік, що знає, чим піддобрити ся селянам, кінчить лист свій солодкими словами: „За сим сердечно кланяю ся вам і всїм другим честним господарям і господиням вашої громади і остаю ся до кінця свого житя вашим доброзичливим русским братом і щирим приятелем — Григорий Купчанко, редактор і видавець ґазети „Просвѣщеніе“ і виборець у Відни (у Відни виборець! — страх!) і властитель ґрунту в Берегометї над Прутом в Буковинї.“ Ох! Який же щирий приятель нашого народу сей виборець з Відня! Прислужив ся буковиньским селянам, порадивши їм їхати в Росию, так, що они старцями стали і вернули назад до сего „краю нужди.“

Прислужив би ся він нашим селянам ще гірше, коли би справдї его разом з иньшими такими як він вибрано послами. Та на щастє не дає Бог деревам рости аж до неба, а людям отвирає очи, щоби бачили, хто їм правдивий приятель, а хто їм ворог, хоч би він і як чемно кланяв ся господарям та господиням!.. Селяни! не дайте ся обдурити! Вовк як хотів поживити ся, то убрав ся в овечу шкіру і дуже солодко промавляв до овець, поки своїх вовчих зубів не показав.

Помер в Станїславові дня 9. с. м. о. Теодат Шанковский, катедральний парох, почестний крилошанин і декан станїславівский, совітник еп. консисториї, основатель і бувший голова товариства „Руської Бесїди“ і „Руска Бурса,“ в 77-ім роцї житя а 44-ім сьвященьства. В покійнім тратить епархія сьвященника великої правости і лагідности; був він справедливий і вирозумілий в нім „милость истина срѣтостѣ ся, правда и миръ облобызастѣ ся.“ По его смерти буде парохія станїславівска прилучена до капітули епископскої, а також дотация переходить на ню. -- Покійник полишив трьох синів і дві доньки. Похорони відбули ся вчера, дня 11. мая.

Від видавництва. Тому що замовлених нами клїшів до „Недїлї“ не прислано нам на час, видамо додаток на другий тиждень.

ТЕЛЄҐРАМИ „БУКОВИНИ“.

Віденъ, 11-го мая. В буджетовій комісиї цофнув посол Гальвіх своє внесенє, коли міністер справедливости заявив ся за конечностию основаня повітового суду в Травтенав. Посол Лупул жадав побільшеня числа судів на Буковинї, а пос. Романчук руских надписий на судах в Галичинї.

Берлин, 11. мая. § 111 проєкту перевороту відкинено, так само поправки і внесеня комісиї.

Білград, 11. мая. Вчера приїхала сюди королева Наталія.

Видає і за редакцію відповідає Осип Маковей.

З друкарні Г. Чоппа.